

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A L'ESPAI PÚBLIC I EL DRET AL DESCANS (LLICÈNCIES DE VIA PÚBLICA)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 14 de febrer de 2024 el ciutadà va presentar una queixa davant aquesta Sindicatura en què exposava el següent:

- L'establiment de restauració situat al carrer de la Residència, del districte de Sant Andreu, no respectava les condicions de la llicència de vetllador atorgada per l'Ajuntament.
- S'instal·laven més taules de les autoritzades i a tocar de la façana. Aquest fet provocava que es veiés afectat el dret al descans del veïnat.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se al **Districte de Sant Andreu** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

El dia 22 de febrer de 2024, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 26 d'abril de 2024 aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit informa de les característiques de la llicència atorgada.

CONSIDERACIONS

1. La utilització de l'espai públic

L'ocupació de la via pública per a l'exercici de qualsevol activitat requereix una autorització expressa de l'Ajuntament, a més del pagament de la taxa municipal corresponent. Les condicions en què es fa aquesta ocupació, és a dir, l'espai ocupat, les distàncies o la durada d'aquesta ocupació, s'ha de fer d'acord amb l'ordenança municipal que la regula.

L'Ordenança de terrasses de l'Ajuntament de Barcelona té per finalitat establir el règim jurídic aplicable a la instal·lació i el funcionament de les terrasses en els espais lliures d'ús públic de la ciutat de Barcelona i regular la intervenció administrativa en aquest àmbit. Aquesta norma es va aprovar definitivament el 20 de desembre de 2013 (amb entrada en vigor l'1 de gener de 2014), i es va modificar per acords del Plenari del Consell Municipal de l'1 d'abril de 2016, 29 de juny de 2018, 23 de desembre de 2021 i 25 de febrer de 2022.

D'acord amb l'article 2 de l'ordenança, els principis generals i les finalitats últimes que la inspiren i que n'han de regir el desenvolupament i l'aplicació són la millora de l'espai públic per a la convivència de la ciutadania, el foment, el suport i l'impuls de l'activitat econòmica, l'objectiu de fer una ciutat accessible i inclusiva per a tothom, la preservació de la qualitat del paisatge urbà de la ciutat, la seguretat, la integritat dels béns i drets públics i privats afectats i la qualitat i la sostenibilitat ambiental de les terrasses.

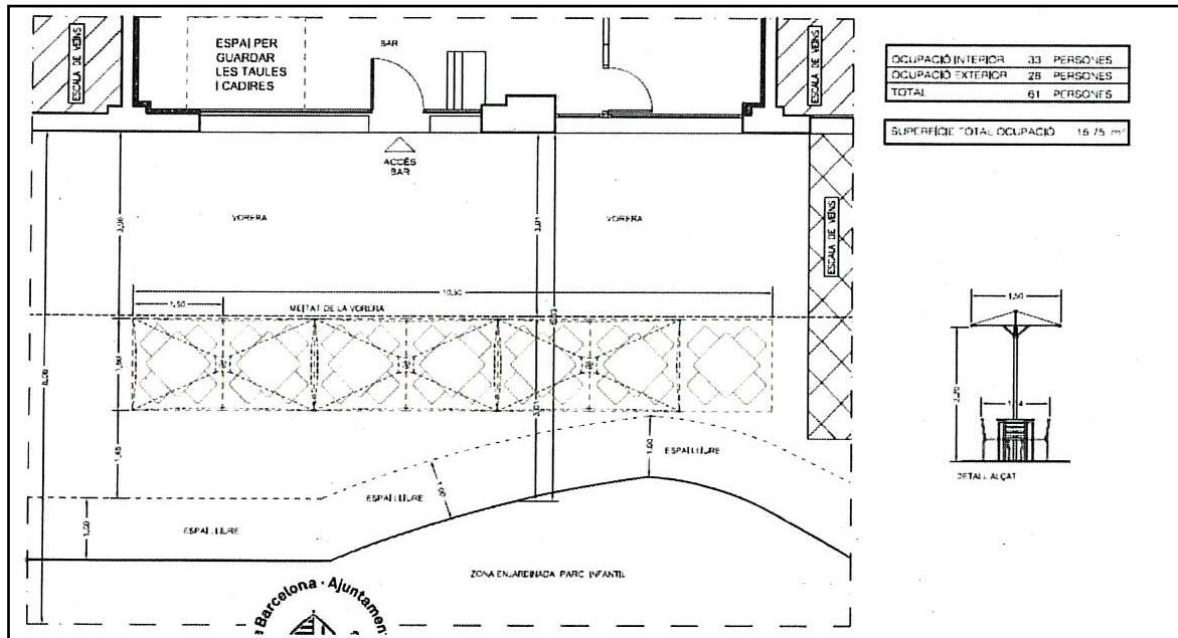
2. L'autorització de la terrassa del carrer de la Residència, número 20

El Districte informa que l'establiment en qüestió disposa de llicència de vetllador per a set mòduls bàsics de dimensions 1,50 x 1,50 metres per taula i quatre cadires cadascun. És a dir, disposa de llicència per a 7 taules i 28 cadires.

Segons el plànol presentat (imatge 1), la vorera té una amplada, al seu punt més estret, de 5,62 metres i la separació entre les taules i la façana és, al punt més desfavorable, de 3,01 metres.

Amb aquestes condicions es compleix el règim d'instal·lació de la terrassa regulat al capítol segon de l'Ordenança de terrasses.

Imatge 1

Per altra banda, expliquen que, arran d'altres queixes presentades (de data 7 de novembre de 2023 i de data 21 de novembre de 2023), en data 28 de novembre de 2023 es va fer una inspecció d'aquesta terrassa. El resultat d'aquesta inspecció va concloure que la terrassa s'ajustava a les condicions de la llicència i, per tant, es va procedir a l'arxivament de les queixes.

De la mateixa manera, des de la Guàrdia Urbana s'indica que, en les intervencions dutes a terme, no es va detectar cap incompliment de les condicions de la llicència.

Tanmateix, des dels serveis centrals d'inspecció i amb motiu de la queixa IRIS de 19 de març, s'ha programat una nova inspecció a l'emplaçament assenyalat. El Districte comunica que, en el cas que es verifiqui una vulneració de la normativa, s'adoptaran les actuacions pertinents.

En vista de l'exposat, aquesta Sindicatura conclou que **no s'observa cap actuació irregular per part del Districte de Sant Andreu.**

Això no obstant, volem posar de manifest que l'ocupació de l'espai públic, tot i estar autoritzada, pot provocar conflictes entre l'ús comú general i l'ús comú especial de les vies i els espais públics de la ciutat.

Així, si bé l'Administració ha de poder autoritzar a l'espai públic un ús especial com és el cas de la instal·lació de les terrasses, també ha de garantir la circulació o l'estada de

les persones en una **ciutat accessible i inclusiva** per a tothom. En definitiva, **s'ha de procurar trobar l'equilibri entre els usos de les terrasses i els usos col·lectius de l'espai públic**, i garantir, en primer lloc, la qualitat dels espais per a la ciutadania i per al veïnat i, en segon lloc, donar suport a l'activitat econòmica dels sectors de la restauració i similars.

3. La contaminació acústica i el dret al descans

La Sindicatura de Greuges és conscient que sovint pot haver-hi conflictes per les molèsties per soroll que pot provocar la instal·lació de terrasses quan són properes als habitatges i la disconformitat amb l'actuació municipal davant aquestes situacions.

Amb tot, es tracta de fer possible, en allò que es pugui, la **conciliació entre el dret a desenvolupar les activitats econòmiques i el dret a disposar d'unes condicions de vida saludables**, tot respectant la intimitat del domicili.

Convé recordar que, segons l'article 66.3, apartats f) i h) del Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la llei municipal i de règim local de Catalunya, l'Ajuntament és l'Administració competent en matèria de protecció del medi i de la salubritat públics.

La jurisprudència ha declarat, de manera reiterada, que els sorolls incideixen perniciosament sobre drets fonamentals protegits per la Constitució espanyola (CE): la inviolabilitat del domicili (art. 18.1), la salut (art. 43), un medi ambient adequat (art. 45) i un habitatge digne (art. 47). Per tant, la seva protecció és indefugible per part dels poders públics. Entre altres, ho diuen les sentències del Tribunal Constitucional de 24 de maig de 2001 i 23 de febrer de 2004.

La doctrina del Tribunal Constitucional, recollida en les sentències esmentades, resumeix les conseqüències que els sorolls poden provocar en la vida de les persones. Diu així:

“En efecto, el ruido puede llegar a representar un factor psicopatológico destacado en el seno de nuestra sociedad y una fuente permanente de perturbación de la calidad de vida de los ciudadanos. Así lo acreditan, en particular, las directrices marcadas por la Organización Mundial de la Salud sobre el ruido ambiental, cuyo valor como referencia científica no es preciso resaltar. En ellas se ponen de manifiesto las consecuencias que la exposición prolongada a un nivel elevado de ruidos tiene sobre la salud de las personas (v. gr., deficiencias auditivas, apariciones de dificultades de comprensión oral, perturbación del sueño, neurosis, hipertensión e isquemia), así como sobre su conducta social (en particular, reducción de los comportamientos solidarios e incremento de las tendencias agresivas). Desde la perspectiva de los derechos fundamentales implicados, debemos emprender nuestro análisis recordando la posible afección al derecho a la integridad física y moral. A este respecto, habremos de convenir en que, cuando la exposición continuada a unos niveles intensos de ruido ponga en grave peligro la salud

de las personas, esta situación podrá implicar una vulneración del derecho a la integridad física y moral (art. 15 CE). En efecto, si bien es cierto que no todo supuesto de riesgo o daño para la salud implica una vulneración del art. 15 CE, sin embargo cuando los niveles de saturación acústica que deba soportar una persona, a consecuencia de una acción u omisión de los poderes públicos, rebasen el umbral a partir del cual se ponga en peligro grave e inmediato la salud, podrá quedar afectado el derecho garantizado en el art. 15 CE.”

No podem obviar que les activitats de restauració desenvolupades a l'espai públic no tenen cap tipus de protecció davant el soroll que generen, el qual s'accentua amb l'arribada del bon temps, en què, normalment, s'obren les finestres dels habitatges.

Per tant, quan l'Administració atorga una autorització per ocupar l'espai públic, ha de vetllar per protegir el medi ambient, del qual forma part la contaminació acústica. Per la seva banda, els titulars de les llicències de les terrasses a l'aire lliure tenen l'obligació d'evitar les molèsties que poden causar als entorns on estan situades.

En aquest punt convé fer una reflexió: si bé és cert que a les ciutats hem de poder viure d'una manera confortable, no ho és menys que les dinàmiques d'ús de l'espai públic poden confrontar els interessos de la ciutadania. Com s'indicava més amunt, és tan legítim poder disposar d'una terrassa situada en un espai d'ús públic de domini públic com voler descansar en el propi domicili sense patir el soroll que, inevitablement, provoca.

Les dinàmiques d'ús de l'espai públic impliquen que l'Administració ha d'esmerçar els esforços per trobar l'equilibri entre el dret de la ciutadania a no patir intromissions sonores en el seu domicili i la realització de les activitats econòmiques, per aconseguir una ponderació adequada entre el dret al descans i el dret a l'ús comú especial de les vies i els espais públics de la ciutat.

Per aquesta raó, cal que l'Ajuntament vetlli pel compliment dels índexs permesos d'immissió acústica i faci un control estricte dels espais i horaris autoritzats per tal de donar una resposta efectiva a les problemàtiques exposades per la ciutadania.

El principi de **bona administració** i l'eficàcia dels serveis públics es recullen a l'article 41 de la Carta de drets fonamentals de la Unió Europea, als articles 9.3 i 103 de la Constitució espanyola, i a l'article 3 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, del règim jurídic del sector públic administratiu comú. Aquests drets impliquen disposar d'una Administració que presti el màxim nombre de serveis amb els millors estàndards de qualitat, que alhora respecti els drets i interessos legítims de la ciutadania i que sigui capaç de resoldre els problemes de manera àgil i eficaç.

Així mateix, la Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat, aprovada l'any 2000, esmenta, a l'article XXIII, amb referència a l'eficàcia dels serveis públics com a indicatiu d'una bona Administració, que les autoritats locals han de garantir

l'eficàcia dels serveis públics i la seva adaptació a les necessitats de les persones usuàries.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, l'actuació del **Districte de Sant Andreu ha estat ajustada a dret.**

Això no obstant, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar al Districte de Sant Andreu** que, en col·laboració amb la Guàrdia Urbana de Barcelona, faci un seguiment efectiu de la terrassa en qüestió per garantir el dret al descans de la ciutadania.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.